

Riktlinjer om säkerhetsskydd i Melleruds kommun

Antagen av kommunstyrelsen
den 7 maj 2025, § 79.

Kommunstyrelseförvaltningen

Besöksadress: Storgatan 13, 464 80 Mellerud **Telefon:** 0530-180 00 **E-post:** kommunen@mellerud.se

Bankgiro: 5502-2776 **Organisationsnummer:** 212000-1488 **Webbplats:** www.mellerud.se

Innehåll

1.	Inledning	3
1.1	Mål och syfte med denna riktlinje.....	3
1.2	Begrepp och definitioner	3
2.	Säkerhetsskydd	5
2.1	Säkerhetsskyddsanalys	5
2.2	Säkerhetsskyddsplan	5
2.3	Befattningsanalys.....	5
2.4	Kontroll av säkerhetsskydd	5
2.5	Vägledning, stöd och utbildning	5
2.6	Tillsyn och begäran	6
3.	Organisation av säkerhetsskydd	6
3.1	Kommunstyrelsen	6
3.2	Kommunchefen	6
3.3	Kommunala bolag, förbund och dess styrelser	6
3.4	VD i kommunala bolag och direktör i kommunalförbund	6
3.5	Säkerhetsskyddschefen	6
3.6	Säkerhetsprövningsintervjuare.....	7
3.7	Säkerhetsskyddschef vid bolag eller förbund.....	7
4.	Personalsäkerhet.....	7
4.1	Säkerhetsprövning	7
4.2	Utbildning.....	8
4.3	Avslutande av anställning	8
4.4	Tystnadsplikt	8
5.	Skyldigheter när en annan aktör kan få tillgång till säkerhetskänslig verksamhet.....	8
5.1	Säkerhetsskyddsavtal eller Säkerhetsskyddsöverenskommelse	8
6.	Anmälan vid säkerhetshotande händelser eller verksamhet.....	9
7.	Signalskydd	10
7.1	Signalskyddschef	10
8.	8. Uppföljning och uppföljningsansvar	10

1. Inledning

Bestämmelser om säkerhetsskydd finns i säkerhetsskyddslagen (2018:585) och i säkerhetsskyddsförordningen (2021:955) samt i föreskrifter från olika myndigheter, däribland Säkerhetspolisen (PMFS 2022:1).

Säkerhetsskyddslagen, anslutande förordningar och föreskrifter syftar till att skydda Sveriges säkerhet genom att säkerställa att säkerhetskänslig verksamhet och information skyddas mot spioneri, sabotage, terroristbrott och andra hot. Bestämmelserna gäller både offentliga och privata aktörer som bedriver verksamhet av betydelse för Sveriges säkerhet (säkerhetskänslig verksamhet).

Det finns ingen förteckning, tillståndsprövningsprocess eller liknande som tydligt pekar ut vilka verksamheter i Sverige som bedriver säkerhetskänslig verksamhet. Det är istället, i likhet med många andra lagreglerade områden, varje verksamhetsutövars ansvar att hålla sig informerad, göra bedömningar och bedriva sin verksamhet enligt de författningar som gäller på säkerhetsskyddsområdet.

Det är alltså verksamhetsutövaren själv som ansvarar för att bedöma om den bedriver säkerhetskänslig verksamhet enligt 1 kap. 1 § säkerhetsskyddslagen (2018:585).

1.1 Mål och syfte med denna riktlinje

Målet med denna riktlinje är att tydliggöra hur Melleruds kommun tillsammans med övriga Dalslandskommuner arbetar med säkerhetsskydd i enlighet med säkerhetsskyddslagen, förordningen och dess föreskrifter.

Syftet är att skapa förutsättningar för Dalslandskommunerna att stödja varandra och upprätthålla säkerhetsskyddet genom likartad arbetsmetod och organisering.

1.2 Begrepp och definitioner

Följande begrepp och definitioner är centrala:

Registerkontroll	Inhämtning av uppgifter från bland annat belastnings- och misstankeregistret för personer med befattning som placerats i säkerhetsklass.
Signalskydd	Åtgärd som syftar till att förhindra obehörig insyn i och påverkan av telekommunikations- och IT- system med hjälp av kryptografiska metoder och övriga signalskyddsåtgärder.
Signalskyddssystem	Används i första hand för att skydda säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter när de överförs.
Signalskyddschef	Funktion inom signalskyddsorganisation som har till uppgift att ansvara för ledning och samordning av signalskyddstjänsten.

Säkerhetsprövning	Utredning av om en person som genom en anställning eller på något annat sätt ska delta i säkerhetskänslig verksamhet kan antas vara lojal med de intressen som ska skyddas och i övrigt pålitlig från säkerhetssynpunkt.
Säkerhetsskydd	Skydd av säkerhetskänslig verksamhet mot spioneri, sabotage, terroristbrott och andra brott som kan hota verksamheten samt skydd i andra fall av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter.
Säkerhetsskyddsanalys	Analys som ska utreda behovet av säkerhetsskydd genom att identifiera vilka säkerhetsskydds klassificerade uppgifter och vilken säkerhetskänslig verksamhet i övrigt som finns i verksamheten, vilka hot och sårbarheter som finns kopplade till dessa skyddsvärden samt vilka säkerhetsskyddsåtgärder som behöver vidtas.
Säkerhetsskyddsavtal	Avtal som anger hur kravet på säkerhetsskydd ska tillgodoses om upphandling, avtal, samverkan eller samarbete kan ge den andra aktören tillgång till säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter i säkerhetsskyddsklassen konfidentiellt eller högre eller annan säkerhetskänslig verksamhet av motsvarande betydelse för Sveriges säkerhet.
Säkerhetsskydds-klassificerade uppgifter	Uppgifter som rör säkerhetskänslig verksamhet och som därför omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) eller som skulle ha omfattats av sekretess enligt den lagen, om den hade varit tillämplig.
Säkerhetsskydds-överenskommelse	En verksamhetsutövare som avser att genomföra en upphandling, ingå ett avtal eller inleda en samverkan eller ett samarbete med annan aktör som rör säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter i säkerhetsskyddsklassen begränsat hemlig eller säkerhetskänslig verksamhet av motsvarande betydelse för Sveriges säkerhet, ska säkerställa att säkerhetsskyddet regleras på något annat sätt än genom ett säkerhetsskyddsavtal.
Säkerhetsskyddschef	Funktion inom hos verksamhetsutövaren som ska leda och samordna säkerhetsskyddsarbetet samt kontrollera att verksamheten bedrivs enligt säkerhetsskyddslagen, förordningen och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen. Detta ansvar kan inte delegeras.

2. Säkerhetsskydd

2.1 Säkerhetskyddsanalys

För att avgöra om kommunen bedriver säkerhetskänslig verksamhet (verksamhetsutövare) och därmed omfattas av säkerhetsskyddslagen ska kommunens säkerhetsskyddschef genomföra en säkerhetsskyddsanalys.

Säkerhetsskyddsanalysen utgör grunden för det systematiska säkerhetsskyddsarbetet. Analysen ska identifiera vilka säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter och vilken säkerhetskänslig verksamhet i övrigt som finns i verksamheten, samt vilka hot och sårbarheter som finns kopplade till dessa skyddsvärden. Säkerhetsskyddsanalysen ska även innehålla en bedömning av vilka säkerhetsskyddsåtgärder som är nödvändiga.

Säkerhetsskyddsanalysen ska uppdateras vid behov och åtminstone vartannat år. Säkerhetsskyddsanalysen ska fastställas av kommunchefen.

Visar analysen att kommunen bedriver säkerhetskänslig verksamhet ska detta utan dröjsmål anmälas till berörd tillsynsmyndighet. Kommunens säkerhetsskyddschef ansvarar för att anmälan görs till tillsynsmyndigheten. När den säkerhetskänsliga verksamheten har upphört ska verksamhetsutövaren utan dröjsmål anmäla detta till tillsynsmyndigheten på motsvarande sätt.

2.2 Säkerhetskyddsplan

Med utgångspunkt i säkerhetsskyddsanalys ska kommunen ta fram en säkerhetsskyddsplan.

Säkerhetskyddsplanen redovisar de skyddsåtgärder som ska vidtas, när de ska vidtas och vilken funktion som ansvarar för dem.

Säkerhetsskyddsplanen ska fastställas av säkerhetsskyddschefen.

2.3 Befattningsanalys

Kommunen ska med utgångspunkt i egen säkerhetskyddsanalys ta fram en befattningsanalys. Här görs en identifiering och bedömning av vilka befattningar inom organisationen som har tillgång till eller har behov av att ta del säkerhetskänslig information eller verksamhet.

Befattningsanalysen fastställs av säkerhetskyddschefen i samråd med kommunchefen. Analysen kan även utgöra en bilaga till säkerhetsskyddsanalysen.

2.4 Kontroll av säkerhetsskydd

Kommunen ska kontinuerligt kontrollera och följa upp det egna säkerhetsskyddet. Detta är säkerhetsskyddschefens uppgift.

Säkerhetsskyddschefen fastställer en kontrollplan för säkerhetsskyddet där det framgår vilka kontroller som ska göras och när i tid. Kontrollen ska dokumenteras och behov av åtgärder noteras.

2.5 Vägledning, stöd och utbildning

Säkerhetspolisen har utvecklat flera vägledningar för att hjälpa verksamhetsutövare att tillämpa säkerhetsskyddsregelverket. Dessa inkluderar vägledningar för säkerhetsskyddsanalys, fysisk säkerhet, personalsäkerhet, informationssäkerhet och skyldigheter vid exponering av säkerhetskänslig verksamhet.

Länsstyrelsen tillhandahåller rådgivning för kommuner om hur de ska tillämpa

säkerhetsskyddslagen och säkerhetsskyddsförordningen.

Länsstyrelsen erbjuder också utbildningar och andra kompetenshöjande insatser för att stärka kommunernas förmåga att hantera säkerhetsskyddsfrågor.

2.6 Tillsyn och begäran

Länsstyrelsen utövar tillsyn över kommunernas säkerhetsskyddsarbete för att säkerställa att de följer gällande regelverk och vidtar nödvändiga åtgärder för att skydda säkerhetskänslig information och verksamhet.

Kommunerna är skyldiga att på begäran lämna de uppgifter som behövs för tillsyn av säkerhetsskydd till tillsynsmyndigheten och Säkerhetspolisen.

3. Organisation av säkerhetsskydd

3.1 Kommunstyrelsen

Har det yttersta ansvaret för säkerhetsskyddet inom Melleruds kommun. Kommunstyrelsen ansvarar för att fastställa riktlinjer för säkerhetsskyddet och att dessa revideras vid behov.

3.2 Kommunchefen

Kommunchefen är övergripande ansvarig för förvaltningens arbete med säkerhetsskydd. Kommunchefen fastställer kommunens säkerhetsskyddsanalys. Kommunchefen förordnar även säkerhetsskyddschef.

Kommunchefen är behörig att godkänna och underteckna säkerhetsskyddsavtal. I uppgiften ingår även att underteckna anmäla avsikt om att ingå säkerhetsskyddsavtal till tillsynsmyndigheten samt att anmäla när avtalet har ingåtts eller upphört.

3.3 Kommunala bolag, förbund och dess styrelser

Kommunens helägda aktiebolag och kommunalförbund som bedriver säkerhetskänslig verksamhet är att anse som enskilda verksamhetsutövare.

Styrelsen för respektive bolag och förbund har det yttersta ansvaret för säkerhetsskyddet inom verksamheten. Styrelsen rekommenderas att besluta om att följa dessa riktlinjer för säkerhetsskydd och att dessa revideras vid behov i samarbete med Melleruds kommun och dess säkerhetsskyddschef.

3.4 VD i kommunala bolag och direktör i kommunalförbund

VD respektive direktör är övergripande ansvarig för verksamhetens arbete med säkerhetsskydd. VD respektive direktör fastställer bolagets säkerhetsskyddsanalys. För att avgöra om respektive bolag och förbund bedriver säkerhetskänslig verksamhet ska en säkerhetsskyddsanalys göras.

Om bolaget eller förbundet bedriver säkerhetskänslig verksamhet ska VD respektive direktör skyndsamt anmäla detta till tillsynsmyndighet.

Om det är möjligt kan säkerhetsskyddsöverenskommelse eller ett säkerhetsskyddsavtal upprättas om en gemensam säkerhetsskyddschef samt att dela uppgifter och verksamheter som är säkerhetskänsliga mellan kommunen, bolaget respektive förbundet.

3.5 Säkerhetsskyddschefen

Kommunen ska utse en säkerhetsskyddschef som leder, samordnar och kontrollerar att

verksamheten bedrivs enligt säkerhetsskyddslagen och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till dessa. Detta ansvar kan inte delegeras.

Säkerhetsskyddschefen ska i säkerhetsskyddsfrågor vara direkt underställd kommunchefen.

Säkerhetsskyddschefen beslutar om vilka befattningar som ska vara placerade i säkerhetsklass 2 och 3 samt ansöker om registerkontroll hos Säkerhetspolisen avseende samtliga anställningar och uppdrag, t.ex. upphandling, för förvaltningar.

Säkerhetsskyddschefen avslutar även registerkontroller i anslutning till att en person inte längre ska delta i den säkerhetskänsliga verksamheten, exempelvis när anställningen upphör eller vid byte av befattning.

Säkerhetsskyddschefen ansvarar för att ta fram anvisningar för det praktiska säkerhetsskyddsarbetet. Säkerhetsskyddschefen är primär kontaktperson gentemot Säkerhetspolisen och tillsynsmyndigheten Länsstyrelsen.

Säkerhetsskyddschefen fastställer säkerhetsskyddsplan och befattningsanalys i samverkan med kommunchefen.

Funktionen medverkar även vid incidentrapportering till ansvarig myndighet och deltar vid utbildning om säkerhetsskydd.

Säkerhetsskyddschefen ansvarar för den interna kontrollen och utvärdering av säkerhetsskyddet och tar fram förslag som utvecklar detta t.ex. vid förändrad hotbild.

3.6 Säkerhetsprövningsintervjuare

En säkerhetsprövningsintervju är en del av säkerhetsprövningen som genomförs för att bedöma om en person är lämplig och pålitlig ur säkerhetssynpunkt att hantera säkerhetskänslig information. Hos kommunen ska det finnas personal som är utbildade för uppgiften och kan genomföra säkerhetsprövningsintervju och uppföljningssamtal.

3.7 Säkerhetsskyddschef vid bolag eller förbund

Styrelse för bolag eller förbund som enligt sin säkerhetsskyddsanalys bedriver säkerhetskänslig verksamhet ska utse en säkerhetsskyddschef eller med kommunen teckna avtal eller överenskommelse om en sådan funktion som leder, samordnar och utövar kontrollen över säkerhetsskyddet i bolaget eller förbundet. Säkerhetsskyddschefen ska i säkerhetsskyddsfrågor vara direkt underställd VD respektive förbundsdirektör.

4. Personalsäkerhet

4.1 Säkerhetsprövning

Den som genom en anställning eller på något annat sätt ska delta i säkerhetskänslig verksamhet ska säkerhetsprövas.

Kommunen ska ha utbildad personal som genomför säkerhetsprövningen.

Säkerhetsprövningen ska göras innan deltagandet i den säkerhetskänsliga verksamheten påbörjas och ska innefatta en grundutredning samt registerkontroll och särskild personutredning för befattningar eller uppdrag inplacerade i säkerhetsklass. Om det finns särskilda skäl får säkerhetsprövningen göras mindre omfattande. Ett exempel på detta är i anslutning till säkerhetsskyddsöverenskommelse tecknas där krav på inplacering i

säkerhetsklass hos motparten inte får ställas.

Säkerhetsprövning kan också göras under pågående anställning eller deltagande om en person bedöms delta i säkerhetskänslig verksamhet utan att tidigare ha genomgått säkerhetsprövning.

Säkerhetsprövningen ska fortlöpande följas upp av utbildad personal i säkerhetsprövning så länge anställningen eller deltagandet i säkerhetskänslig verksamhet pågår.

4.2 Utbildning

Kommun som bedriver säkerhetskänslig verksamhet ska säkerställa att den som ska anställas eller på annat sätt ska delta i den säkerhetskänsliga verksamheten ska genomgå relevant utbildning om säkerhetsskydd innan personen får åtkomst till verksamheten. Därefter ska vidareutbildning ges regelbundet i den omfattning som behövs. Utbildningsinsatserna ska dokumenteras i en utbildningsplan.

4.3 Avslutande av anställning

Innan en anställning eller ett deltagande avslutas ska ett avslutande säkerhetssamtal genomföras. Samtalet ska innehålla en påminnelse om att tystnadsplikten kvarstår även efter att anställningen eller deltagandet har upphört. När en anställning eller ett deltagande i den säkerhetskänsliga verksamheten upphör ska en ansökan om upphörande av registerkontroll skyndsamt skickas av säkerhetsskyddschefen till Säkerhetspolisen som avslutar registerkontrollen.

4.4 Tystnadsplikt

Den som med stöd av säkerhetsskyddslagen har fått del av uppgifter som förekommer i angelägenhet som avser säkerhetsprövning får inte obehörigen röja eller utnyttja dessa uppgifter.

Den som på grund av anställning eller på annat sätt deltar eller har deltagit i säkerhetskänslig verksamhet får inte obehörigen röja eller utnyttja säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter.

I det allmänna verksamheten tillämpas bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). I båda fallen gäller tystnadsplikten även efter avslutad anställning eller uppdrag.

En verksamhetsutövare ska upplysa den som tillåts ta del av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter om räckvidden och innebörden av den tystnadsplikt som följer av offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) respektive 8 kap. 1-2 §§ säkerhetsskyddslagen. Detta kan hanteras genom erinran om tystnadsplikt inför påbörjat deltagande och i samband med att deltagandet avslutas.

5. Skyldigheter när en annan aktör kan få tillgång till säkerhetskänslig verksamhet

5.1 Säkerhetsskyddsavtal eller Säkerhetsskyddsöverenskommelse

Avser kommunen att genomföra en upphandling, ingå ett avtal eller inleda en samverkan eller ett samarbete med en annan aktör ska parterna ingå ett säkerhetsskyddsavtal, om aktören genom förfarandet kan få tillgång till

1. säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter i säkerhetsskyddsklassen konfidentiell eller högre, eller

2. annan säkerhetskänslig verksamhet av motsvarande betydelse för Sveriges säkerhet.

Kommunen ska även ingå ett säkerhetsskyddsavtal med eventuella underleverantörer som anlitas för att fullgöra den andra aktörens förpliktelse, om underleverantören genom sitt uppdrag kan få en sådan tillgång till den säkerhetskänsliga verksamheten som anges punkterna 1 och 2.

Ett säkerhetsskyddsavtal ska ingås innan motparten kan få tillgång till den säkerhetskänsliga verksamheten.

Avser kommunen att genomföra ett förfarande som innebär ett krav på säkerhetsskyddsavtal enligt 4 kap. 1 § första stycket i säkerhetsskyddslagen ska en särskild säkerhetsskyddsbedömning och lämplighetsprövning genomföras. Bedömningen och prövningen ska göras med utgångspunkt i de skyddsvärden som ska exponeras för den andra aktören (och eventuella underleverantörer) samt de säkerhetshot och sårbarheter som föreligger.

Om kommunen avser ingå ett säkerhetsskyddsavtal ska kommunchefen utan dröjsmål anmäla det till respektive tillsynsmyndighet. Kommunchefen är behörig att godkänna och underteckna säkerhetsskyddsavtalet. När avtalet är klart ska en anmälan göras om detta till Säkerhetspolisen. En anmälan ska också göras när ett säkerhetsskyddsavtal upphör att gälla.

Om säkerhetsskyddsklassificerade handlingar eller uppgifter i klassen begränsat hemlig eller motsvarande betydelse för Sveriges säkerhet kan komma annan aktör till del under genomförandet ska en säkerhetsskyddsöverenskommelse istället tecknas. Säkerhetsskyddschef är behörig att godkänna och underteckna säkerhetsskyddsöverenskommelse.

6. Anmälan vid säkerhetshotande händelser eller verksamhet

En verksamhet som bedriver säkerhetskänslig verksamhet ska utan dröjsmål anmäla till respektive kommuns säkerhetsskyddschef om:

1. Det finns skäl att anta att en säkerhetsskyddsklassificerad uppgift otillåtet har röjts.
2. Det inträffat en IT-incident i ett informationssystem som har betydelse för säkerhetskänslig verksamhet och där incidenten allvarligt kan påverka säkerheten i systemet, eller om
3. Verksamheten får kännedom eller misstanke om någon annan allvarlig säkerhetshotande verksamhet.

Säkerhetsskyddschef ska därefter skyndsamt underrätta Säkerhetspolisen om:

1. Det finns skäl att anta att en säkerhetsskyddsklassificerad uppgift otillåtet har röjts.
2. Det inträffat en IT-incident i ett informationssystem som har betydelse för säkerhetskänslig verksamhet och där incidenten allvarligt kan påverka säkerheten i systemet, eller
3. Kommunen får kännedom eller misstanke om någon annan allvarlig säkerhetshotande verksamhet.

7. Signalskydd

7.1 Signalskyddschef

Kommunen ska ha ett signalskyddssystem för att sända och ta emot säkerhetsklassad information. Detta innebär att kommunen ska ha en signalskyddschef på egen hand eller teckna överenskommelse om en signalskyddschef. Signalskyddschefen ansvarar för ledning och samordning av signalskyddstjänsten.

Kommunen ska också utse en biträdande signalskyddschef. Den biträdande Signalskyddschefen stödjer signalskyddschefen. Kommunchefen beslutar om signalskyddsorganisation.

7.2 Signalskyddsinstruktion

En kommun som har ett signalskyddssystem med kryptografiska funktioner ska ha en signalskyddsinstruktion samt i övrigt följa Försvarmaktens föreskrifter om signalskyddstjänsten (FFS 2021:1). Signalskyddschefen alternativt biträdande signalskyddschef får fastställa instruktionen.

8. 8. Uppföljning och uppföljningsansvar

Anpassningar av riktlinjerna för säkerhetsskydd ska ske utifrån förändringar i lagar och föreskrifter samt förändringar i verksamhet och verktyg.

Uppföljning av dessa riktlinjers efterlevnad ska ske enligt med kommunens ledningsprocess, vilket i huvudsak innebär att den ska följas upp på samma sätt och samtidigt som kommunens övriga styrdokument.

Säkerhetsskyddschefen är ansvarig för detta dokument och uppdateras vid behov. Eftersom dokumentet är framtaget genom samverkan bör revidering också ske på motsvarande sätt